

Előfizetési árak:
 Egész évre ----- 12 frt
 Félévre ----- 6 „
 Negyedévre ----- 3 „
 Egy hónapra ----- 1 „
 — Egyenlő részletekben —
 — Egyenlő részletekben —

Kiadóhivatal:
 Fleitth Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 376. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 megküldésére vonatkozó felirato-
 zások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-6 szám,
 hová a lap szerkesztői részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 azonnali és összes hirdetések
 irókban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A püspöki konferencia.

(Fővárosi levelezőnkől).

Nagybecskerek, szeptember 2.

Mi sem természetesebb mint az, hogy mindazon körökben, melyekben az egyházpolitikai mozgalmak iránt érdeklődnek — s hol nem érdeklődnek ma azok iránt? — a tegnapi befejezett püspöki konferencia eredményét vitatják és mérlegetlik.

Nem sok az, mi eddig ezen eredményből a nyilvánosság elé került, de elég ahhoz, hogy lássuk: mikép a legteljesebb szolidaritás uralkodik a főpapság között s hogy a kulturharcz sokkal hevesebb lesz előreláthatólag mint azt csak nem régen még hittük és reméltük.

A körlevél czime, melyet a püspöki kar a hívekhez intéz: „Az a szerencsétlenség mely hazánkat érte.“ Ezen körlevél tárgyalta, melyben első sorban kifejezésre jutama nézet, hogy a „szerencsétlen“ törvények (expressis verbis) felidézte helyzetben a hívek kényszerülve vannak ugyan a polgári házasság megkötésére, nehogy hátrányos magánjogi következmények származzanak, de azért az egyházi házasság teljes erkölcsi erejében fenmarad, a hívek tehát felhivatnak, hogy az állami házassággal be ne érjék, mert az az egyház előtt sohasem lessen házasság, sőt a csak államilag egybekelttekkel szemben az egyházi fenytékek is alkalmaztatni fognak. Felhivatnak a hívek, hogy még az állami házasságra való jelentkezés előtt jelentkezzenek egyházi házasságra és utasítanak a lelkészek, hogy az egyházi akadályok tovább is érvényben maradnak.

E körlevélben a püspöki kar keserű hangon emel panaszt a nemzet előtt, hogy Magyarországnak kilencszázados keresztény jellegét törli el az állam azzal, hogy

a házasság szentségét egyenesen megtagadva, ez erkölcsi institucziót egyszerű szerződésé degradálja. Még erősebb hangot használ a lelkészekhez intézendő körlevél, melyben a jövő küzdelmeire is megadatik az utasítás.

A magyar körlevél a püspöki kar szeptember 29-én fogja a szószékről a híveknek felolvasatni.

A részletes utasításokról, mivel azok tisztán pasztorális jellegűek s az egyházi szabályok alkalmazására vonatkoznak, ezuttal hallgatunk. Csak higgyék a liberálisok, (írja mai számában a „Magyar Allam“) hogy azok az ő elveiket segítik elő, majd az eredmények kiábrándítják őket.

A püspöki tanácskozás a kath. tanítók kongresszusának ügyét kiadta az oktatásiügyi albizottságnak. Ezen kívül csak egész jelentéktelen ügyeket tárgyaltak.

A politikai szervezkedés és a főrendiházi akció nem képezte tárgyát a tanácskozásoknak.

A hangulat a második napon is komoly, a tanácskozás egyértelmű volt. Emelkedettebb hangot csak a hercegprímás használt, midőn a liberális lapok azon gyanúsításai (?) ellen tiltakozott, hogy ő nem elenezné szívvel-lélekkel a radikális törvényeket.

Ő eminenciája kijelentette a leg-határozottabban, hogy ő e törvényekben megnyugodni nem fog és azok eltörlésére törekszik. A kath. tanítóknak állami anyakönyvvezetőkkel való alkalmaztatását ő eminenciája nem hozta elő s a püspöki kar is némán siklott át e kényes jellegű tárgyon. Kijelentette továbbá ő eminenciája, hogy a tanítóképzők államosítása végett nem tárgyalt a kormánnyal.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.
 A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utczán, a Schubert házban van.
 Szeptember 15. A nagybecskereki sakkör közgyűlése

— **A király ajándéka.** Ferencz József király a török szultánnak két szép szürkét küldött ajándékba, a melyek a magyar menésből valók. E lovak egyike Belgrádban megbetegedett, úgy, hogy állatorvost kellett hozatni. Az állatorvos eret vágott a lovon, mire az folytathatta útját Konstantinápoly felé.

— **Az első polgári házasság Szegeden.** A szegedi polgármesteri hivatalban ma jelentették be az első olyan házasságot, a mely az új törvény alapján az anyakönyvvezetők hivatalában kötötték meg. Október elsején d. e. 11 órakor Pálfi Lipót gyufagyáros leányát, Rezsint veszi nőül Brachfeld Zsigmond budapesti fiatal kereskedő. Miután a szükséges egyházi kihirdetések addig megtörténnek, a házasságot mindjárt a törvény életbe lépése napján meg lehet polgári uton is kötni.

— **Stefánia főhercegnő utazása.** Az özvegy trónörökösne a hét elején elhagyta Co-west és néhány napra Slawiewbe utazott. Majd Viktória királynő meghívására Osbornéba ment. Stefánia főhercegnő külföldi utjában tegnapelőtt Havreba érkezett és itt kapta azt a felszólítást, hogy franciaországi utazása alatt vegye igénybe a köztársasági elnök külön vonatát. A főhercegnő, a ki Eppan grófnő álnév alatt utazik, köszönettel fogadta az elnök ajánlatát.

— **Regény a megfigyelő osztályban.** Sajátságos és valóban párját ritkító szöketési eset foglalkoztatja mostanában a gráci társaságot. Körülbelül három hónap előtt meg akarta magát mérgezni egy odaváló vendégülben egy fiatal diák, de megakadályozták és kórházba vitték. Minthogy elmebaj tünetei látszóttak rajta, a megfigyelő osztályba helyezték. A fiatal orvosnövendék ott találkozott egy gráci divatárussal,

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A modell.

Irta: Szilvári György.

Az öreg, hatvankét éves Zománczy, a hírneves festő, az előkelő emberek sajátos, fennhőző szerénykedésével válaszolt az erős, szélesvállú fiatal ember háálkodására.

Ne nekem köszönje, hanem a feleségemnek. Ő terelte a miniszter figyelmét is önmire. En . . . én csupán igazat adtam neki, a mikor az ön vázlatait nézdelve, önről úgy nyilatkozott mint valódi tehetségről. Tudja, az asszonyok nagyon szeretik a szuperlatívuszokat . . . Na, az igaz, ön igazolta is a hozzája fűzött reményeket.

A festő nem is késett s hálás tekintetével most oda fordult a fiatal asszony felé, a ki ott állt a tarka szőnyeggel letakart ottománon.

Szép szőke asszony volt. Leheletszerű finom arcvonásokkal. Arcza, ahogy a hálálkodó fiatal festő őszinte hévvel megragadta odanyújtott kezét, hogy azt megcsókolja, kissé el is pirult.

Az öreg festő azután visszatért korábbi munkájához, t. i. egy tükröt tartva maga elé, abból nézdelte a háta mögött levő tájkép távlati hatását. Aztán látva, hogy a festő és felesége élénken beszélgetnek, vette bizarr alakú felöltőjét és nagy Rubens kalapját.

— A szürkület ép kedvem szerint való. Meg akarok valamit figyelni a Gellért szikláin, elmegyek a Dunaparra. Ön ugyis most Budapestten marad a klubban naponta, vagy ha ideje

engedi, nálunk is találkozhatunk. Tekintse magát egyszer mindenkorra meghívottnak.

Az asszony és festő egyedül maradtak.

— Nagyságos asszonyom, tehát ön az egykori földesur leánya, emlékszik reám? A szegény paraszt fiura?

— Emlékszem-e? . . . Hisz ön volt a mi falunk, később a mi megyénk nevezetessége. Mondhatom, gondoltam önre, még pedig nagyon sokszor.

— Tehát ön volt az én rejtélyes géniusom, aki láthatatlanul is vezérem, védangyalom volt.

— No no, ön túl meg érdemeim méltatásában . . . De mondja, mit dolgozik most? Bizonyára vannak tervei? Ugye, valamivel nagyobb kompozíció? Ilyenek tüzelik rendszeren a fiatal művészek akaraterejét . . . Boldog emberek! Akiknek előjoga merész álmokkal szőni át a mindennapi élet szürkességét! Mondja, mit fog festeni közelebb.

— Megmondhatom. A „sirba tétel“ . . .

— Megáljon! Ha jól emlékezem . . . a műesarnokban az színvázlat . . . Jobb oldalt a Golgotha göröngyös, szirtes oldala, holdfényben, baloldalon egy sirbolt nyílása várja az üdvözítő testét; a sirbolt előtt az égfelé nézve, szenvedő dicsőült arcza áll a szeplőtlen anya, négy alak, vigyázva, óvatosan viszi a holttestet a sirbolt felé.

— Ugy van! . . . Ez az a színvázlat . . .

— Pompás! . . . Remek! Nekem is feltűnt. A komor színek felső harmoniája úgy hatott reám, mint Beethoven egyik Marcia funebre-jének akkordjai . . .

— Ön valóban kegyes, asszonyom . . . Eltalálta. — Valóban ezek az akkordok rezegtek, zúgtak az ezme fogamzásakor lelkem mélyén. Temettem én is ezen a napon reményeket, üdvözítő vágyakat; merész álmokat czipelnek ottan sirjok felé.

— Csak fesse meg, alkossa meg azt a képet, úgy mint ön képes, önre nézve alig lesznek elérhetetlen álmok többé. Mondja csak, ki számára fogja festeni?

— Egy püspöki templom számára. Egyéb-iránt az egész a jövő zenéje. Előbb el kell adogatnom egy rakás apró képet, hogy megfelelő műtermet rendezhessek be.

— S ha nem tekintí indiszkréczióknak . . . a tiszteletdíj?

— Ötvenezer frank . . .

— Nem sok, nincs megfizetve.

— Tudom, de mit tegyek? Az ember nem felethet folyton mithológiát, fűrdő nőket.

— Mondja, mikor tájt jött ez az ötlete? Mikor kezdett hozzá?

— Két év előtt novemberben.

— Ah, november elején volt az esküvőm! . . . majd el is feledtem; ön csodálkozni fog rajtam, hogy így meatesm férjhez. Több mint harmincz év van közöttünk. Rokonaim azt mondták: hóbortos ötlet.

Hallotta tán ön is, hogy beteg lettem; az orvosok azt mondták, egész életemen át nyomorék leszek a féllábamra és hogy soha se leszek valódi asszonyom. En ez idő tájban ismét kedvet kaptam, hogy festegessek. Ez volt a vigasztalásom. Zománczy volt a mesterem. Hiszen tudja, otthon is mennyi festéket elpocsékoltam, mikor önt akartam utól érni! Tanulás közben ismertem

a kit szintén elmebaj miatt vitték oda. Ez csak hamar megszerette a fiatal embert és bemutatta a feleségének, a ki gyakran meglátogatta. Az asszonynak szintén tetszett a fiatal ember; erre mutatott az, hogy a nő gyakran intézett leveleket hozzá, a melyekben arra kérte, hogy vizsgálja a férjét. A levélváltás egyre sűrűbbé vált, mindaddig, míg az orvosnövendék el nem hagyta az intézetet. Mialatt a férj a megfigyelő osztályban maradt, az asszony, a kinek nagy gyermekei vannak már, megszőkött az orvosnövendékekkel, magával vivén az összes készpénzt az üzlet pénztárából, de magával vitte legöregebb leányát is. Hogy hova szökötek, mindaddig nem tudják.

— Az egyházi reformok a vidéken. Pancsovai levelezőnk írja: Nem csekély érdeklődéssel vártuk a tegnapi nap eseményét a polgárosított végvidék e részén a midőn az egyházi reformok első nyilvános aktusa a nép előtt hivatalosan uton manifestáltatott, tudniillik az állami anyakönyvvezetés bejelentése iránt eszközölt hirdetés. Már annál is inkább kíváncsiak lehettünk, mert e vidék néhány róm. kath. lelkésze (tisztelt a kivételeknek) jó eleve előre saját szakálukra, kezdte még a szószékről féktelen igazságait. Örömről konstatálhatjuk, hogy az első nyilvános eszen hirdetés a nép körében megnyugvással, sőt helyenként lelkesedő örömmel fogadtatott, különösen Brestovác, Homolice, Szarcsova, Hertelendyfalva és Sándoregyházán, a honnan értesítést nyertünk. Különös elismerést érdemelnek a községek jegyzői, a kik kellő tapintattal jártak el, különös gondot fordítottak annak megmagyarázására, hogy a reformok a vallást semmi tekintetben sem érintik és hogy nem ródnak a polgárságra terhet. Az első aktus eredménye annak is betudható, hogy e járás főbírája Jablonszky Miklós ismert körültekintő tapintatossággal a jegyzői karral értekezve, egyöntetű és helyes utasításokkal látta el ezeket.

Sz.

— Agyonlőtt milliomas. Dr. Várady Károly, Chászár védője, a múlt héten négy napot töltött Hosszmezőn, a hol fel is találta védence iratai között mindazon adatokat, melyek az ő viszonyára és ténykedéseire, szemben a faipar részvénytársasággal, világot vetnek. Megtalálta Chászár előbbi szolgálataira vonatkozó bizonyítékokat is, melyek szerint mindent példás, szorgalmas, becsületes és szakavatott embernek ismerték. Családi és anyagi viszonyaira vonatkozólag is gyűjtött bizonyítékokat s ezek aligha támogatják azt a feltevést, hogy Chászár gyilkolni akart volna, mert még az egyszerű ölési szándéka nézve semmi komoly adat, mert miután Chászár tettét a múlt év decemberében vagy röviddel ezután el nem követte, midőn minden ok nélkül kenyerétől megfosztották, akkor annál kevésbé vezethette bosszu jogtalan elbocsátása után a 9 ik

meg azt a rejtelmes, csillogó, kietlenül is vonzó világot, amit művészetnek mondanak. Megújultak gyermekleánykori álmaim, vagy csak tán a betegségű elgyötört idegek kinja üzött, hajtott valami elérhetetlen után, elég az hozzá, lemondtam. Majd kerestem Zománczy barátságát, ő megértett és én neje lettem. Most . . . most . . . meggyógyultam.

Egy pillanatnyi hallgatás után, közönyt erőszakolva vonásaira, folytató:

— Ha nem is teljesen, mégis annyira, hogy alig észrevehető, hogy bicegek.

Ezzel belekapaszkodva a festő erős karjába, végig bicegett vele a műtermen, még pedig meglehetősen gyorsan. Eközben tovább beszélt.

— Nem is képzeli ön, mily rettenetes csapás az a festői érzés, az a tekintet, mely semmit se lát úgy, ahogy van, de ahogy lenni kellene, amely a szürke egyhangúságba belevarázsolja az ismeretlen tropusok szinompáját. Látja az időt, mely elsuhant fölöttem, mintha el se múlt volna. En akkor is így láttam önt, ilyen erősnek, ily istentől kiválasztottnak, mint amilyen most. Csak hogy nem volt alkalmam megmondani önnel, legkeveseb volt pedig alkalmam atyám elé állani ilyenekkel. Persze, ön azt mondhatja erre: igen, asszonyom, önnel alkalom kellett az ellenben, melyet két képem, a Mayflower és Golgotha sikerét képezték? Nem!

— En hittem, de nem tudtam ezt, de a hétköznapi lelkek, akik anyám elhalta után környestek, ezek nélkül az alkalmak nélkül legyőzhetetlenek lettek volna. Pedig én csak művészek akartam a neje lenni. Nap akartam lenni, még pedig oly világ központja, amelyekben csak kevés kiváltságosok lélegezhetnek! amelyeknek fénye, árnya szebb, költőibb, mint ezé a másiké. Azt hittem, ebben a naprendszerben még egyszer

hónapban, mert akkorára feszült viszonya is enyhült a faipar-részvénytársasággal szemben és anyagi viszonyai türethetőek voltak, sőt a hosszúmezői takarékegyetelnél 500—600 frt hitellel rendelkezett, fűrészgépra napról-napra fejlett, megrendeléseit szép számmal érkeztek. Már-marosszigeten és a megyében azonfelül közbecsülésben is állott. Ily körülmények között nincs sem lélektani ok, sem ténybeli adat, mely a gyilkosság vagy a szándékos emberölés szándékára mutatna, hanem erős felindulását és ily állapotban elkövetett tettét megmagyarázza azon körülmény, hogy midőn ő erdőigazgatói teendőihez nem tartozó munkálataival a társaságnak az erdőségek előnyös kihasználására utat teremtett, százezekre menő hasznót csinált, s midőn annak érdekeit körömszakadig védte, hogy akkor jogos követelésének még részbeni kifizetését is megtagadták. Arra nézve, hogy Chászár midőn, ha csak szobájából kilépett is, forgópisztolyt hordott magával, két tanura történt hivatkozás s védő ez irányban még újabb tanukat fog bejelenteni. Chászár ügyében a vizsgálat szakadatlanul folyik, a vizsgálati fogság kérdésében a kir. tábla minden valószínűség szerint a jövő héten határoz. Védője reméli védencének szabadlábra helyeztetését, mert tettet nem lehet másnak, mint erős felindulásban elkövetett s a tettes szándékán kívül halált okozott, testi sértésnek minősíteni. A lapok által Chászár elmebeli állapotáról közölt hírek koraiak, mert Chászár ma is megfigyelés alatt áll, s már eddig is sikerült a figyelő orvosoknak nagyfokú idegességét konstatálni, a melytől tudvalevőleg az elmekör csak egy lépésre van. Chászár családjának segélyezése tekintetében világgá bocsátott hírek, teljesen valótlanok. A Budapesti Hirlaphoz küldött 5 frtnyi adományon kívül bárkitől egy krajczár segélyt sem kapott, valótlán az a hír is, hogy egy bécsi főúr 4000 frttal, a tőzsde pedig 800 frttal segítette volna.

— Kiténtetett tanító. A király Baitz Mihály beodrai községi tanítót, ki 50 évet töltött a nehéz tanítói pályán, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

— Öngyilkos reczitátor. Szakáll Antal, az ismert magyar reczitátor, szombaton reggel 7 óra tájban a budapesti Diana-fürdő egyik szobájában kétszer halántékra lőtte magát. A gyorsan előhívott mentők még életben találták, de egyuttal konstatálták, hogy a sérülések feltétlenül halálosak. Az öngyilkos reczitátor hátrahagyott levelében azt írja, hogy gyógyíthatatlan torokrákja miatt lett öngyilkos.

— A délvideki szini szövetség színházaira vonatkozó szerződést Deák Péter szingizsgató már aláírta. Deák, kinek tárulata még Erdélyben játszik, igen udvarias ember, személyesen bejárta a szövetséget városainak szingizsgató bizottságait, tegnap volt nálunk is, és a legválogatottabb tagokból álló társulatot helyezte kilátásba.

— Érdekes pályadíj. Az anyakönyvvezetőknek jelenleg meg nincs dolguk, hát jó tréfákat csinálnak. Ilyen jó tréfát csinált Ungvármé-

találkozhatom valakivel, aki bennem mindezeket a csodás vágyakat, érzelmeket, a rajongást a művészet iránt felköltötte — önnel? Mondja . . . és ön mindenről megfeledkezett, nincs mire emlékezni?

— Asszonyom, látta ön Mayflower, azt a képet, amelyivel a nagy díjat nyertem? — kérde a festő elkomorult arcczal.

— Lattam. A gyöngyvirág áruló leány nagyon hasonlít reám . . .

— Lásza asszonyom, én ezt a képet csak azokért emlékekért festettem a múlt tavaszon.

— No és a model? . . . Mi lett a model?

A festő zavarba jött. Látszott rajta, hogy megiepte a kérdése.

— Nos, feleljen őszintén, valja meg . . . ki volt, ki volt?

— Egy bájos fiatal leány, valóban hasonlított önre.

— Tetszett önnel?

— Nem tagadom.

— Ugy eicsábitotta? Kiáltotta izgatottan a nő. Eitaláltam? . . . Vagy legalább megkísérelte. Ne tagadja. Hisz férfi ön is, hus és vér. Ez így következetes . . . Mondja kérem? Sürgette az asszony türelmetlenül és jobbjával megtapadt a festő vállán.

— De nagyságos asszonyom, miért akarja tudni?

— Hogy megbocsássak önnel! — felelt hűvel, szenvedélytelül suttogva az asszony és szeméi bűvös fényben égtek.

A festő hidegen szemébe nézve válaszolt:

— Nőül vettem.

gyének egyik jó humoru jegyzője is, de a tréfának — ha megfigyeljük — elég komoly a háttere. — A humoros jegyző ugyanis a következő pályadíjat tüzte ki kartársainak, a jegyzőknek: „Az a kör- vagy községi jegyző, a ki az anyakönyvvezetésért megállapított évi díjat egy év lefolyása alatt mint büntetést le nem fizeti, vagy le nem vonják neki kisebb-nagyobb összegekben: ez a jegyző a pályadíj kitűzőjétől, 1896 október elsején a büntetésekként le nem vont összegnek kétszeresét követheti, de csak abban az esetben, ha ez az összeg kitelik a pályadíj kitűzője fizetésének büntetésekként le nem vont összegéből.”

Ebből kitűnik, hogy maga a pályadíj kitűzője is biztosra veszi, hogy nem fog annyit megmaradni a tiszteletdíjából, a mennyiből pályanyertes kartársa tiszteletdíjának fennmaradó részét megkészszereshetné.

— Hirlapirodalom. Facseton (Kraszó Szörény m.) f. évi szept. 1-től fogva „Dél-magyar Híradó” czim alatt új tarsadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap jelenik meg. Felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa Naszluhácz Ödön, facseti köz- és váltó-ügyvéd. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

— Hamis fogak. Egy fiatal fogorvos és gyönyörű szép, fiatal felesége a legboldogabban éltek, a társaság nagyon kedvelte őket s a nőnek általában sok bámuloja akadt. Ezt egy már kisebb életesebb urihölgy megirigyelte és mindentel elhíresztelte, hogy az orvosnőnek hamis fogai vannak. Mikor a szép asszony ezt megtudta, roppant módon felháborodott és követelte a férjét, hogy a hirt erőlyesen demantálja, a mit ez meg is ígért.

Másnap este ismét társaságban voltak, a melyben a „rágalmazó” urihölgy is jelen volt. Az általános jó kedvet mi sem zavarta meg, csak az orvosnő volt egy kissé sápadt. Ekkor az illető urihölgy guyonosan kérde:

— Miért olyan sápadt? talán fáj a foga?

— Az nem lehet — felelte a férj — gondoskodtam arról, hogy a feleségemnek soha se fájjon a foga, hisz én készítettem a fogait. Feleségem fogai hamisak.

— Lehetetlen — felelék guyonosan a hölgyek.

— Hamisak, ha mondom — erősíté a férj — de hogy milyen kitűnök, mutatja az, hogy a feleségem minden mogyorót a fogáival össze tud törni.

Ezzel a férj néhány mogyorót adott a nejenek s a hölgy egymásután ropogtatta föl azokat a jelenlevők nagy bamaulára. Ekkor odaadott egy mogyorót annak a nőnek, a ki a hirt költötte.

— Nem kísértené meg ő nagysága is? — kérde.

A kérdezett hölgy halálaépadttá lett és mert ő volt az, a ki hamis fogakat viselt, felugrott és kirohant a szobából. Meg aznap el is utazott és nem is tér vissza többé.

— Az ozorai esendörgyilkosság ügyében a pancsovai kir. törvényszék már meghozta vádhatározatát, mely szerint a két Liffa testvér gyilkosság büntette miatt, az öreg Liffa Avram pedig hatóság elleni erőszak vétsege miatt helyezettnek vad alá.

— Hol esznek legtöbb kenyeret. Ha Greiner de Cassagnac megfigyelése helyes, akkor Franciaországban esznek meg legtöbb kenyeret. E tudós megfigyelései szerint a francziák kétszer annyit fogyasztanak, mint a németek és négyszer annyit, mint az angolok. Hollandiában a kenyeret szeletekben, Angliában apró koczka alakjában élvezik s így nem is tartják az étkezés oly kiegészítőjének, mint a francziák, kik nagyobb darabokban vágják le. Oroszok, görögök, törökök csak kevés kenyeret fogyasztanak; a holland, belga, angol talán meg kevesebbet. Többet a német, spanyol, oiasz es legtöbbet a franczia. A tudós statisztikus Magyarországot nem ismeri. A kenyér ismeretlen Aziában, míg Amerikába és Afrikába az európaiak vitték el.

Irodalom

* Uj Idők. Szinte csudaszamba megy, hogy egy szépirodalmi képes hetilapban, a melynek sulypontja utóvégre is a belletrisztikában van, mennyi lehet a változatosság, az elevenség és az aktualitás, ha jól szerkesztik. Ezt a reflexiót Herczeg Ferencz lapja az „Uj Idők” kelti, föl bennünk, melynek vasárnap megjelent 37. számában novellákat hoz Herczeg Ferencz, Mikszáth Kálmán, Békefi Antal és egy sokat ígérő fiatal tehetség: Bartók Mariska tollából, továbbá verset Móra Istvántól, nagyon érdekes cikket a beteg trónörökös üdülő helyéről,

apróságokat Dóczy Lajosról, magyar képviselőket írásban és képben és sok apró ismeretterjesztő dolgot. A szöveghez méltók a képek is, a melyek közül kiemeljük Halmy Arthur „A fegyveres szobában, című festményének sikerült reprodukcióját. — Az En Ujságom, Pósa Lajos jeles gyermeklapja, most, hogy az iskolázás kezdődik, különösen ajánlandó a szülők figyelmébe. Kitűnő segédeszköze a házi nevelésnek, mert beleoltja a gyermekekbe a munka szeretét, a hazafias érzést és szonfelül a szabad órákban oktatta szórakoztat. Mind a két lapból a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám) kívántra bárkinek ingyen mutattványszámot küld.

Sport

Nagybecskereki őszi lóverseny.

Orlovát község tulajdonát képező legelőn felállítani szándékolt állandó versenypályán, 1895. évi október hó 7-én.

Kezdődik d. u. fél 3 órakor a lóverseny.

Versenyintézők: Rónay Jenő főispán, Dr. Dellimanich Lajos főjegyző és Bakalovich Ágost főszolgabíró.

Versenybírók: Urbán Iván birtokos és Rónay Ernő.

Indító: Urbán Péter birtokos, helyettese: Karácsonyi Andor birtokos.

Handicaper: Damaszkín Arsen birtokos, helyettese: Rónay László birtokos.

Mázsáló: Jankó Ágoston igazgató, helyettese: Kiss Elemér.

Pályafelügyelők: Balázs Iván, ifj. Daniel Pál és ifj. Bobor Gyula.

Versenybírók: ifj. dr. Demkó Pál.

Versenyintézők: Vecsera János.

Totalisateur: Ezuttal nem lesz.

I. Tav üggető verseny.

Az elsőnek 800 korona és a tétek fele, a másodiknak bánatok és a tétek másik fele. Távoiság kbb. 1300 méter. Indulás 10 percznyi időközökben három-három fogat egyszerre október 7-én d. u. egy óra 42 perczkor, egy óra 55 percz; szükség esetén, két óra 05 perczkor a beiratás sorrendjében.

Az indítás nagybecskereki legelőn a zsigmondfalvai út mellett történik, — czélpont a tribün előtt. Nyitva négy kerekű, négy üléses, kettős fogatoknak és Torontál vármegyében lakos által nevezett bármely lónak. — Urkocsisok.

Minden fogat az urkocsison kívül egy az indító által megjelölt birot viz magával. Disqualifical, ha a fogatbeli két ló, habár nem is egyfolytában, összesen 100 vagta ugrást tesz, vagy ha a fogat a 45 percznyi leghosszabb időn túl erkezik be. — Beiratási díj minden nevezett fogatért 20 korona.

II. 3.0 Sikverseny.

Az elsőnek 700 korona és a tétek fele, a másodiknak bánatok és a tétek másik fele. Urlovasok. Tav. kbb. 1800 m. Nyitva belföldi lovak számára. Teliverék kizárva. Beiratási díj minden nevezett lóért 10 korona, tétel az indulóktól külön 5 korona, a nem indulók külön 10 korona bánatot fizetnek. Teher 3 évesre 60 kl., 4 év 65 kl. 5 év es id. 67 kl.

III. 3:30. Gátverseny.

Az elsőnek 800 korona és a tétek fele, a másodiknak bánatok és a tétek másik fele. — Urlovasok. Tav. kbb. 2400 m. Nyitva oly 3 év. es id. lovak számára, melyek 1894/5-iki évben, hasonló versenyben 1000 koronánál nagyobb díjat nem nyertek. — Beiratási díj minden nevezett lóért 20 korona, tétel az indulóktól külön 10 korona, a nem indulók külön 20 korona bánatot fizetnek. Teher 3 éves 60 kl., 4 e. 67 kl., 5 év es id. 71 kl. minden 200 korona 1894/5-iki nyeregeny után 2 kl. többsúly halmozva 7 klgg, teliver külön 5 kival több.

IV. 4.0 Mezei gazdák verseny.

Sikverseny. Elsőnek 100 korona, másodiknak 50 korona, harmadiknak 20 korona. Futhat minden torontálvármegyében, főmiveléssel foglalkozó parasztagazdának tulajdonában levő torontálvármegyében nevelésű 10, nyereg nélkül lovagolva. — Távoiság 1500 m.

V. 4:30 Akadályverseny.

Az elsőnek 1000 korona és a tételek, a másodiknak a bánatok. — Urlovasok, távoiság kbb. 4000 m., nyitva 4. e. es id. oly lovak számára melyek hasonló versenyben az 1894/5. évben 1500 koronánál nagyobb díjat nem nyertek. Beiratási díj minden nevezett lóért 20 korona, tétel az indulóktól külön 10 korona, a nem indulók 20 korona bánatot fizetnek. Teher 4 e. 62 kl. 5 év 65 1/2 kl., 6 es id. 67 1/2 kl., minden 1000 korona össznyeregeny után 3 kl. külön. Teher halmozva 7 klgg, teliver 3 kl. több.

VI. 5:0 Sikverseny.

Az elsőnek 150 korona, a másodiknak 80 korona, a harmadiknak 40 korona nyitva orlovati birtokos tulajdonában levő lovak számára nyereg nélkül lovagolva 1500 m.

VII. 5:30. Vadászverseny.

Az elsőnek Torontál vármegyei hölgyek tiszteletdíja; nyit verseny mindenféle lo számára. Urlovasok, teher kiegyenlítés nélkül, tav. kbb. 6000 m. a máster után 30 méterre lovagolandó. — A verseny csak legalább 3 induló jelentkezése esetén tartatik meg.

Általános tudnivalók.

1. Az I., IV., VI. és VII. versenyek kivételével a többi versenyeknél a magyar lovaregylet versenyszabályai mérvadók.

2. A versenyek a magyar lovaregylet fennhatósága alatt állanak és jelen propositiók a bécsi és budapesti lovaregyleteknél közzététel végett bejelentettek.

3. Beiratási és illetve nevezési zárnapp a II., III. és V. versenyre nézve 1895. szeptember hó 20-ika déli 12 óráig, az I. és VII. számú versenyre beiratási illetve nevezési zárnapp szeptember hó 25-ike déli 12 óráig. A IV. és VI. versenyre nevezés az oszlopnál.

Nevezni lehet ifj. dr. Demkó Pál titkárnál Nagy-Becskereken. A nevezéshez a beiratási díj csatolandó.

4. Lovagolni csak színekben vagy egyenruhában szalaggal lehet.

5. A versenytéri akadályok használata a zászlók kitűzése után tilos.

Az ez ellen vétők 50 korona bírságot fizetnek a versenypénztár javára.

6. Az üggető versenydíj csak akkor adatik ki, ha legalább három fogat indul.

7. Hivatászerű idomár által idomított lovak kizárva.

8. A versenyek mindenha a kitelt időben tartatnak meg.

9. Az akadályok egy méternél nem magasabbak és három méternél nem szélesebbek.

10. A beiratási díjak a versenypénztár illetik.

11. Az állandó versenypályán 12 ló számára ideiglenes istálló építetett.

12. A nagybecskereké — pancsovai vasut a versenytér mellett megállóhelyet létesített.

13. A versenytéren díszes tribün van felállítva.

14. A versenytitkár mindenféle felvilágosítással készségesen szolgál.

Táviratok.

A királyné Párisban.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból távirják: Erzsébet királyné ma a legszigorubb inkognitóban ide érkezett.

László főherczeg balesete.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Aradról telegrafálják: László főherczeg az Aradmegyében fekvő a gyai erdőben tegnap vadászat közben lelélt egy vadmacskát. Utána ment a sűrűbe, a fegyverét pedig úgy huzta maga után, hogy elsült és a golyó czombjába hatolt. A főherczeg jelenleg ápolás alatt áll.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A főherczeg balesetéről még a következőket jelenthetem: A súlyos sebesülést okozó lövésen kívül elsült még a főherczeg zsebében levő patron is, melytől meggyuladt a zsebkendője, sőt a ruhája is lángot kapott. Az odasiető urak azonban csakhamar eloltották. Aradról azonnal kijött két orvos az erdő sűrűiben fekvő sebesülthöz, de csakis úgy lehetett hozzáférni, hogy köröskörül kivágták a fákat. A főherczeg óriási fájdalmait morfiummal enyhítik. Szüleit és ő felségét rögtön értesítették a balesetről. O felsége Morvaországból távirati értesítéseket kért, szülei pedig még ma odaérkeztek. Két egyetemi tanár is le fog menni a sebesülthöz.

Kossuth Ferencz itthon.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Ferencz ma Nápolyból visszaérkezett Budapestre.

A Szedán-ünnep.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből jelentik: A város lobogódiszben, a nevezetesebb szobrok megkoszoruzva. Százerek tolongnak az utcákon. A német birodalom országinak képviselőit ide várják. Elsőnek érkezett Albert szász király, kit a pályaudvaron Vilmos császár fogadott.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szedáni ünnep alkalmából adott diszebeden Vilmos német császár felköszöntötte a győztes német hadsereget és a hadsereg vezéreit, továbbá a szász királyt. Elismerő a francia ellen-

ség vitézséget és Bismarck érdemeit, kinek üdvözlő táviratot küldött. Bismarck válaszában hódolattal megköszönte a császár megtiszteltetését.

Károlyi Gábor temetése.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Károlyi család legelőkelőbb tagjának és ezekre menő község jelenlétében szentelték be tegnap délután 4 órakor gróf Károlyi Gábor hült tetemeit. Este elszállították a koporsót Kaplonyba, hová a család tagjain kívül a függetlenségi és 48 as kör tagjai és Czegléd város polgármestere kísérték el.

Lévay visszavonul.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Miskolcából távirják, Lévay József alispán, a jeles veterán író, ki körülbelül 30 évig szolgálta a megyét, előrehaladott korára való tekintettel barátai marasztalása daczára lekötözött állásáról és visszavonul a közpályától.

Budapestiek Lourdes-on.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mintegy 250 „zarándok“ tegnap reggel utra kelt Lourdes felé. Akirándulók, kik a déli vasutat használták, szeptember 15-én visszaérkeznek Budapestre.

A bécsi választások.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mindenek legnagyobb öröme ma végre kitűzték a közsgtanács választását, még pedig szeptember 17-ére.

Kolera.

Budapest, szeptember 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Lembergől írják: Most már semmi kétség, hogy Galiciában ázsiai kolera van. Tarnopolban tegnap 2 ma 4 megbetegedés fordult elő. Wolhyniában még erősebben lépett fel, amennyiben most kiderült, hogy a múlt hónapban 120 haláleset fordult elő.

Nyilttér.*

Grünbaum Vilmos

női-ruha-terme

Nagy-Becskereken.

Van szerencsém a tisztelt község figyelmét az őszi időnyre beérkezett

selymek, kelmék és diszítéseim

dus választékára felhívni.

Műhelyem vezetését elsőrendű bécsi erőre bízva, fotórekvezem oda irányuland, becses vevőim bizalmát és megelegedését ezentul is legujabb divatu, elegáns kivitelű toilették szállítása által, jutányos árak mellett — kiérdemelni.

Készletli raktáromon nagy választékban: gallérok, jaquettek, mindennemű szövet és selyembluzok, costumek, matiné, juponok, kötények.

Teljes tisztelettel

Grünbaum Vilmos.

672—x.2

* Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

